

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De lamiis et phitonicis mulieribus

Molitoris, Ulrich

[Reutlingen], nicht vor 10. Jan. 1489

An super lupum vel baculum unctum ad convinia veniant et mutuo comendant et bibant et sibi mutuo loquantur ac se invicem agnoscant

[urn:nbn:de:bsz:31-86531](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-86531)

suum disponere. q̄ vna res apparebit alia Sicut ex abundā
tia humoris colerici videtur gustui. q̄ omnia sunt amara. cū
tamen aliquando sint dulcia. et ex descensu humoris sangui
nei vel vaporum ignei ad oculos. videtur nobis que exteri⁹
apparent. sint rubea. Secundo dico q̄ dyabolus potest ita
disponere medium. q̄ vna res videbitur alia: et s̄m sc̄m bo
namuenturam aliquando ex dispositione candele per artem
confecte palee videntur serpentes esse: et huiusmodi exp̄imē
ta etiam multa fiunt a ioculatoribus. Cum autem dyabol⁹
magister sit ioculatorum. nemini dubium quin subtili⁹ dy
bolus hec operari possit. Item aliquando non res sed simili
tudo rei et figura videtur. ita s̄m glosam beati Augustini.
beatus Petrus vidit istud vas submitti de celo in terram.
in quo erant omnia quadrupedia. serpentina terre. et volati
lia celi. vt dicitur Accrū apostolorū. x. que nanq̄ non corpo
ra erant. sed ymagines. Eadem visione benedictus totum
mundū vidit. Nam in legenda sua dicitur. q̄ totus mund⁹
velut sub vno solis radio collectus ante oculos ei⁹ adduct⁹
est. ecce q̄ erant rerum ymagines. Ex̄p̄missis itaq̄ inducit
ad alias questiones

An super lupū vel baculum
vnctū ad conuiuia veniant
et mutuo comedant et bibāt
et sibi mutuo loquantur ac
se inuicem agnoscant

61

Sigismundus Gauderē etiam opinionē tuā desup au-
dire Ulricus Ex predictis cognouisti: quomō. quādo-
qz in somno. qñqz in uigilijs sit representatio ymaginatio-
num tam forziū: qz homo credit se essentialiter hoc vel uide-
re vel facere Audisti etiam qz dyabolus qñqz pstringit oca-
los et alios sensus hominū. ut homines aut uent se hoc vel
hoc facere. Etem ut me satius intelligere possis .introducā
hīstoriā in legenda sancti Germani. dicit em̄ ibidem. qz cū
predictus sanctus quadam nocte hospitatus fuisset i vna
domo. et post cenā mensa iterum pararetur .admiratus san-
ctus Germanus .quesiuit ab hospitibus . cui denuo mensa
pararetur: qui cum dicerent qz bonis illis uiris z mulierib⁹
que nocte incedunt. mensam ppararent Nocte itaqz illa sta-
tuit sanctus Germanus uigilare. Et ecce uidit multitudi-
nem demonū ad mensam in formis uirorum z mulierū ue-
nientē. qui eis precipiens ne abirent. cunctos. de familia ex-
citauit. quesitū qz. si psonas illas cognoscerent. qui cum om-
nes uicinos z uicinas dicerent esse. misit ad domos singulo-
rū: et ecce in suis lectulis sunt inuenti. et adiurati postea de-
mones p sanctū germanū se esse spiritus malignos dixerūt.
qui sic homines illudabant: Ecce qd spūs se loco aliarum p-
sonarum ostendere possunt. ita quippe ut homines extimēt
hūmōi ymagines ueras personas fore. Et sic ex illa habes hy-
storia. qz eadem hora homo pōt esse in vno loco. et nihilomi-
nus p spm apparere in alio Sicut illi hoies hora noctis fu-
erūt in domib⁹ et in lectulis suis. z eadem hora eoz ymagi-
nes prestigio dyabolico apparuerūt in domo hospitis cenā
tes Sic etiā de Simone mago dicitur in legenda scti Pe-
tri. qz Simōn eadem hora in conclauē erat cum Nerone .et
foras loquebatur populo .id est ymago eius p dyabolum fo-
ras loquebatur populo Sic idem in bonis spiritibus et an-
gelis contingere solitū fuisse legimus Nam beato Ambro-
sio apparuit. qz faceret officium in exequijs beati Martini
in ciuitate thuronensi. Dixit enim ego funeri exequiū pbui.
sed ultimā oratōz uobis excitātib⁹ expleri nō ualui. Et ruerā

ita inuentū fuit sicut ipse retulit. et tū ipse Ambrosius eo tūc
in ciuitate mediolanensi fuit. q̄ ad plures dietas distat a thuro-
ronis. Unde s̄m Egidii in quodā q̄dlibero dicit q̄ bonus
Angelus in forma beati Ambrosij fuerit in ciuitate thuro-
nensi Et corpus beati Ambrosij fuerit in ciuitate medio-
lani. Sigmundus Ad quē finem p̄perat hec instru-
ctio. Ulrichus Ad hoc vt concludam. q̄ homines se-
pe existimāt se videre alios homines in certo loco cōstitutos
quorū tamen ymagines: dumtaxat vel in spū bono vel ma-
lo vident. Sigmundus Sed q̄d econtra an ne quāq̄
phitonicē mulieres credant se p̄ficisci in alium locū. cum ta-
men remaneant in domo sua. Ulrichus Superi⁹ iaz
audisti exempla. vnde sepius credit homo se esse in alio loco
vbi non est. ergo bene dicit textus in cap. Episcopi .xxvi. q.
v. vbi ait. Illud etiā non est omittendum q̄ quedam scele-
rate mulieres retro post sathanā conuerse. demonū illusioni-
bus et fantasmatibus seducte. credunt se et p̄itentur. cū dia-
na nocturnis horis dea paganorum. vel cum herodiade. et
innumera multitudine mulierū equitare sup̄ quasdam be-
stias. et multarum terrarum spacia intempeste noctis silen-
tio p̄transire. vel eius iussionibus obedire. velut dñe. et cer-
tis noctibus ad eius seruitiū euocari. Sed vtinā hec sole in
p̄fidia sua p̄issent. et non multos ad infidelitatis interitum
pertraxissent Nam et innumera multitudo hac falsa opinio-
ne decepta. vera esse credit. et credendo. a recta fide deniat.
hec tex. Sigmundus Nonne ceteri homines possūt
equitare et ambulare de loco ad locum tam de nocte q̄ d̄ die
quid igitur ipis talibus mulieribus obstat. Ulrichus
Lerte non denego. quin huiuscemodi mulieres. et equitare
et ambulare. tam super asinū. equū bouē seu camelū possunt
et: Sicuti alij homines et more aliorum hominum Et sic s̄m
cursum naturalem. Nos autem in eo casu loquimur. qui se
vltoralcōmunē hominū cursum extendit: vici⁹. vt non possint
in vna hora ad decem. vel. xx. miliaria p̄ficisci. Sigmū-
dus Si igit̄ nō vadūt de loco ad locum. et cōtinua visitant

vt dicit supradict⁹ tex. vnde legit⁹ puenit. q⁹ hōmies in alijs
ciuitatibus existentes. quos nunq⁹ antea viderūt. cognoscūt
Ulricus Ex premissis claret Solutio. qm̄. p̄ impmissio/
nes ymaginationū seu representatōem ymaginum ministerio
dyabolifacram. hoc percipiūt. credentes se sensu corpalis
p̄tie cognouisse Sigmund⁹ Saturati sumus de p̄mis/
sis disputacionib⁹. nūc de vltiori questione interogenus
videlicet an dyabolus possit in forma hoīs cum hōi mulie/
ribus incubādo cōmisceri. Et an ex huiusmodi coitu possint
pueri nasci.

An dyabol⁹ possit in forma hoīs cū hōi mulie/
ri⁹ incubando cōmisceri. et ex huiusmodi coitu
possint pueri nasci

Ulricus Quāuis in supiorib⁹ plene tū auctoritates et ra/
tiones. tū etiā exēp^a z historie p̄ decisione hui⁹ satis sint in/
troduce. vt tū finem materie aggrediamur. Dico q⁹ ex in/
cubo z muliere nō p̄creat homo Nec vnquā inuētus est ho/
mo qui ex spiritu z muliere natus sit. p̄terquā saluat or dñs
noster iesus christus. qui summi dei p̄ris misericordia dig/
natus est sine cōmixtione virili de spū sancto ex gloriosissima
virgine maria in mundū nasci Absit igitur apud me. q⁹ ho/
mo sine hōmie de spū z maledicta muliere debeat nasci. Nec
obstat q⁹ in comedia planti poete de Amphitriōe legitur. q⁹
Hercules ex ioue deo et Alcumena muliere Amphitriōis
natus sit z sic medius fidius dicatur. quasi medius filius qz
fabula poetarumqz nephandissima fictio est Sigmund⁹
Quid igitur respondes ad allegatam glo. Genesis. primo.
vbi dicitur gigantes ex tali coitu natos extitisse Ulric⁹
Dico q⁹ glosa opinatiue loquitur et non concludit Sigis/
mundus Quomodo autem saluas textum quid dicit qd ex
inde nati sint giangtes Ulricus Dico q⁹ eo tunc surge/
rēt gigantes. i. hoīes potētes z magnifici. q̄ p̄pter eoz poten/
tiā z magnanimitatem dicti sunt gigantes Sigmundus